



## РАХУНКОВА ПАЛАТА

---

### РІШЕННЯ

від 13 вересня 2016 року № 17-2

м. Київ

#### **Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на виконання державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою вищими медичними та фармацевтичними навчальними закладами України**

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 13, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на виконання державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою вищими медичними та фармацевтичними навчальними закладами України. За результатами розгляду Рахункова палата

#### **В С Т А Н О В И Л А:**

1. У 2015 році та I півріччі 2016 року існуюча система формування, розміщення та виконання державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою вищими медичними та фармацевтичними навчальними закладами України не забезпечувала економності та продуктивності використання коштів Державного бюджету України у цій сфері.

Сформований Мінекономрозвитку та МОЗ обсяг державного замовлення на підготовку фахівців медичної галузі не враховує середньострокового прогнозу потреби у фахівцях на ринку праці та реальних потреб держави в таких спеціалістах. Так, згідно з показниками середньострокового прогнозу потреба в працівниках охорони здоров'я у 2019 році становитиме 18,6 тис. осіб. Проте затверджений Кабінетом Міністрів України у 2015-2016 роках обсяг державного замовлення на підготовку фахівців за напрямом «медицина, фармація» стало низький: у 2015 році – 5 604 особи, у 2016 році – 6 245 осіб. При цьому затверджені видатки Державного бюджету України становили лише 72 відсотки від потреби медичних і фармакологічних вищих навчальних закладів.

2. У 2015-2016 роках фінансування вищих навчальних закладів системи охорони здоров'я здійснювалося відповідно до доведених лімітів, виходячи не

із вартості навчання одного студента, аспіранта, докторанта тощо, а із потреби закладу. Тобто кошти на підготовку фахівців з вищою освітою за державним замовленням фактично плануються і використовуються як кошти на утримання бюджетної установи.

При цьому аудитом встановлено, що МОЗ нерівномірно перерозподілено бюджетні призначення між вищими навчальними закладами: від 30 відсотків (Національному медичному університету ім. О.О. Богомольця) до 94 відсотків (Вінницькому національному медичному університету).

3. Через відсутність належного фінансування понад дві третини видатків проведено за рахунок коштів спеціального фонду. Так, у Державному вищому навчальному закладі «Тернопільський державний медичний університет ім. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України» за спеціальністю «лікувальна справа» внаслідок недоотримання коштів у сумі 2 229,8 тис. грн не профінансовано навчання 72 студентів за державним замовленням. У Львівському національному медичному університеті ім. Данила Галицького внаслідок недоотримання коштів у сумі 12 833,9 тис. грн не профінансовано навчання 450 студентів за державним замовленням.

Аудит засвідчив, що основним джерелом надходження коштів до спеціального фонду медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів протягом звітного періоду були платні послуги за надання освітніх послуг, частка яких перевищувала 90 відсотків усіх надходжень до спеціального фонду.

Необґрунтовано високий порівняно з іншими вищими навчальними закладами системи МОЗ (крім Національного медичного університету імені О.О. Богомольця) обсяг державного замовлення визначено Донецькому національному медичному університету ім. М.Горького (у 2015 році – 450 місць державного замовлення, у 2016 році – 469) і Державному закладу «Луганський державний медичний університет» (у 2015 році - 300 місць державного замовлення, у 2016 році – 324), тоді як у середньому у вищих навчальних закладах системи МОЗ такий обсяг становив 295 державних місць. Динаміка збільшення кількості місць державного замовлення у цих закладах освіти за два роки найвища серед вищих навчальних закладів. Зважаючи, що зазначені навчальні заклади переведені в інші міста, а їхня матеріально-технічна та навчально-методична база, а також викладацький корпус частково переїхали з міст Донецька та Луганська у прифронтову зону, є сумнівною наявність необхідних навчальних потужностей для якісної підготовки відповідних категорій фахівців за державним замовленням.

4. Стан внутрішнього контролю у МОЗ недосконалий. Так, у МОЗ відсутні протоколи обговорення конкурсних пропозицій учасників, а тому невідомо, як реалізовувався принцип добросовісної конкуренції, відкритості та прозорості, об'єктивного і неупередженого оцінювання конкурсних пропозицій учасників.

Міністерство повною мірою не дотримується виконання нормативно-правових актів, які регулюють питання формування, розміщення та виконання державного замовлення на підготовку фахівців із вищою освітою.

До цього часу не прийнято Порядку визначення та відшкодування випускниками вартості навчання у разі порушення ними умов угоди про працевлаштування. Також відсутній механізм відшкодування вартості в разі відрахування та переведення студентів з бюджетної форми навчання на контрактну. Не врегульовано питання щодо механізму контролю (моніторингу) за відпрацюванням випускниками протягом трьох років після закінчення навчання в інтернатурі і повноважень вищого навчального закладу в цьому процесі.

5. Аудитом встановлено, що МОЗ дотримується вимог Порядку працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.1996 № 992, і забезпечує державу фахівцями в галузі охорони здоров'я.

До закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу переважно сільському населенню, у 2015 році прибуло 1566 випускників, або 96 відс. від загальної кількості направлених у ці заклади, у тому числі 717 випускників, які навчалися за цільовим направленням для сільської місцевості.

Вищі навчальні заклади системи МОЗ активно здійснюють претензійно-позовну роботу з відшкодування вартості навчання випускниками, які навчалися за державним замовленням, але не відпрацювали протягом трьох років у державному секторі.

Водночас через відсутність нормативного документа, що зобов'язував би випускника вищого навчального закладу, підготовка якого здійснювалась за державним замовленням, відшкодовувати до державного бюджету вартість навчання та компенсувати замовникові всі понесені витрати за угодою у зв'язку з відрахуванням студента до закінчення строків навчання і нездобуттям ним відповідного фаху, неефективно витрачено 25 239,3 тис. грн коштів державного бюджету.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

### **В И Р І Ш И Л А:**

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на виконання державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою вищими медичними та фармацевтичними навчальними закладами України затвердити.

2. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на виконання державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою вищими медичними та фармацевтичними навчальними закладами України.

3. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на виконання державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою

вищими медичними та фармацевтичними навчальними закладами України, надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати вжити заходів щодо:

- визначення кількості студентів та вартості навчання за державним замовленням у медичних та фармацевтичних вищих навчальних закладах відповідно до потреб держави;
- забезпечення дієвого контролю за формуванням та розміщенням державного замовлення у вищих навчальних закладах системи МОЗ;
- розгляду питання ініціювання внесення змін до законів України «Про освіту» і «Про вищу освіту» у частині обов'язковості відпрацювання у державному секторі протягом трьох років у разі навчання за державним замовленням, а також відшкодування до державного бюджету вартості навчання за державним замовленням у разі відрахування або переведення на контрактну форму навчання;
- забезпечення належного контролю за фінансовою дисципліною Міністерства охорони здоров'я України у частині дотримання норм бюджетного законодавства.

**4.** Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на виконання державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою вищими медичними та фармацевтичними навчальними закладами України надіслати Міністерству охорони здоров'я України і запропонувати:

- надавати Мінекономрозвитку реальні пропозиції щодо обсягу державного замовлення (у кількісному та вартісному виразі) відповідно до визначеної середньострокової потреби держави у фахівцях галузі охорони здоров'я;
- удосконалити внутрішні нормативні документи щодо формування та виконання державного замовлення, які відповідають сучасним вимогам, зокрема, щодо роботи конкурсної комісії, розрахунку середньої вартості навчання, визначення потреб ринку праці медичних кадрів;
- складати протоколи засідань під час проведення конкурсу з розміщення державного замовлення у вищих навчальних закладах;
- здійснювати рівнозначний перерозподіл бюджетних коштів між вищими навчальними закладами;
- забезпечити усунення керівниками вищих навчальних закладів недоліків і порушень, виявлених під час аудиту;
- посилити контроль за своєчасним прибуттям випускників до місця призначення на роботу до закладів охорони здоров'я.

**5.** Оприлюднити рішення Рахункової палати, Звіт та результати його розгляду об'єктом контролю на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

**6.** Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Пилипенка В.П.